

Timo Malinen

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdentalupahakemus

Hakija: Timo Malinen

Muut hakijat: Matti Pääkkönen

Vireilletulopvm: 17.5.2017

Etu oikeus pvm: 17.5.2017

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa. Hakijat ovat samalla hakenut lupaa myös toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla edellä mainituille hakijoille kullanhuuhdentaluvan lupatunnuksella HL2013:0034. Tällä luvalla jatketaan samalla lupatunnuksella myönnetyn kullanhuuhdentaluvan toimintaa.

Perustelut: Hakijat ovat osoittaneet, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdentaluvan haltijoilla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 4,6 ha

Alueen nimi: Kultaperho

Sijainti: Inari, Vuojemi, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, Hammastunturin erämaa-alue. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2)

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdentalupa perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdentalupa perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä

vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Toiminta alueella voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta tämän lupapäätöksen ehtoja noudattaen. Muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta annetun määräyksen.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 169 §

Kyseisellä hakemuksella on haettu lupaa jatkaa kullanhuuhdontatoimintaa alueella. Luvan saajalla on ollut hakemushetkellä oikeus harjoittaa hakemuksen kohteena olevalla alueella hakemuksen mukaista toimintaa. Luvan saaja on hakenut lupaa toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta. Koska toiminta alueella on kesken ja alueella on käsitelty maata, ei toiminnan jatkaminen lupaehtojen mukaisesti aiheuta alueella sellaisia muutoksia, että se tekisi mahdollisen muutoksenhaun tarpeettomaksi.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdontalupa on voimassa kymmenen (10) vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 64 §.

Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaolon jatkamiselle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä. Voimassaoloaikaa määritettäessä on huomioitu, että lupaviranomaisen on omasta aloitteestaan taikka asianomaisen toimialallaan yleistä etua valvovan viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen hakemuksesta muutettava kullanhuuhdontalupaa, jos toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus tai toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset poikkeavat olennaisesti siitä, mitä lupaharkinnassa on arvioitu.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa koneellisen kullankaivun suorittamiseen lupa-alueella. Käsiteltävä maamäärä saa olla enintään 1000 m³ vuodessa. Hakemuksen mukaisen kullankaivun suorittamiseen tarvitaan kullanhuuhdontaluvan lisäksi ympäristölupa.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti. Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan hakemuksen mukaisen toiminnan harjoittamiseen tarvitaan ympäristölupa.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se täyttää jatkuvasti turvallisuuden vaatimukset, eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu. Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta pitämään lupa-alueella kullanhuuhdontatoimintaan kuulumattomia rakennuksia, rakennelmia, laitteita tai muuta tavaraa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville.

Perustelut: Alue kuuluu Hammastunturin paliskunnan alueeseen.

Määräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella toimittaessa. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta.

Saamelais- ja kolttä-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaislinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä välittömästi ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaislinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan muissa lupamääräyksissä.

Kullanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kultanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennäisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijat ovat asettaneet aiempien lupakäsittelyiden mukaisen 4800 €:n pankkitalletusvakuuden Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten. Vakuutta voidaan toistaiseksi pitää riittävänä toiminta huomioiden.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän, -määrän ja alueen ominaisuuksien perusteella.

Alueella harjoitetaan pienimuotoista koneellista kultanhuuhdonta ja alue ei sijoitu tieverkoston välittömään läheisyyteen. Alueella olevat kultanhuuhdontaan liittyvät rakennelmat on huomioitu vakuutta määritettäessä.

Ilmoitus kultanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista

maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdentalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdentaluvan haltijoiden saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdentaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdentaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdentalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §.

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdentaluvan haltijoiden on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvanhaltijoiden haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta rakentamiseen. Alueella on rakennelmia, jotka Työ- ja elinkeinoministeriö on todennut kaivoslain mukaisiksi päätöksessään vuonna 2008. Edellytykset rakennusten välttämättömyydelle täyttyvät edelleen.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §. Lupahakemuksessa ei ole haettu lupaa rakentaa uusia kullanhuuhdonta-alueelle lain tarkoittamia rakennuksia.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Kuulutus on ollut nähtävillä 30 päivän ajan. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 11.6.2018.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Hammastunturin paliskunnalle 11.5.2018
Hammastunturin paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta
- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 11.5.2018

Metsähallituksen lausunto 5.6.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien Timo Malisen ja Matti Pääkkösen kullanhuuhtontalupahakemusta HL2013:0034. Haettu alue sijaitsee Sotajoen kautta Ivalojokeen laskevan Vuijemin varrella, Hammastunturin erämaa-alueella Inarin kunnassa. Alueella (4,6 ha) on tarkoitus jatkaa koneellista kullankaivua. Jatkoaikaa haetaan 10 vuodeksi. Kyseessä on jatkoaikahakemus 17.6.2018 päättyvälle kullanhuuhtontaluvulle. Malinen ja Pääkkönen ovat samalla hakeneet myös lupaa toiminnan aloittamiseen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Käsiteltävä maamäärä on enintään 1000 m³ kaivukaudessa pintamaat mukaan lukien ja toiminta tapahtuu yhdellä kaivuyksiköllä. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt toimintaa varten toistaiseksi voimassaolevan ympäristöluvan 17.5.2016, nro 67/2016/ 1.

Hakijoiden esittämistä tiedoista poiketen alue ei kuulu Natura 2000-verkoston.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten petolintujen pesäreviirejä eikä uhanalaisten tai muuten huomionarvoisten eliölajien havaintoja Hertta, LajiGis tai laji.fi -tietokannoissa. Lupahakemusalueella on karua rämettä, boreaalista luonnonmetsää sekä vanhaa kullankaivuualuetta (visuaalinen tulkinta). Nykytiedon valossa konekaivuun jatkamiselle ei ole erityisiä esteitä.

Alueen pohjoisosasta on inventoitu v. 1981 vanhoja kullankaivun historiaan liittyviä kaivettuja alueita. Lisäksi alueen läheisyydestä on tuolloin dokumentoitu kota tai kodan jäännös. Kohteiden säilyneisyyttä, ikää ja kulttuurihistoriallista merkitystä ei ole arvioitu. Tukesin on pyydettävä hakemuksesta lausunto Saamelaismuseum Siidalta, joka vastaa arkeologisen kulttuuriperinnön suojelun viranomaistehtävistä saamelaisten kotiseutualueella. Yli 100-vuotiaat rakennusten ja rakennelmien rauniot ja muut ihmistoiminnan jättämät jäännökset ovat muinaismuistolain (17.6.1963/295) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Saamelaismuseumille tarpeellisia toimenpiteitä varten. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet, kuten nuoremmat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä. Alueella ei ole rakennusperintökohteita.

Malinen ja Pääkkönen ovat myös hakeneet lupaa alueella oleville rakennelmille (elementtirakenteinen sauna ja vanerirakenteinen rakennus sekä pressutelta ja -varasto. Mikäli Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pitää kyseisiä rakennelmia kullankaivun kannalta välttämättöminä ja myöntää niille luvan, Metsähallituksella ei ole asiaan huomautettavaa.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuuhdontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltaila. Ympäristöluvan ehtoja on noudatettava.
- Kaivutyöhön liittyvä leiriytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kultanhuuhdonta-alueen sisäpuolella. Mahdollisille rakennelmille ja rakennuksille on hankittava etukäteen luvat.
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.
- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:
 - Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kultanhuuhdonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.
 - Metsähallitus myy tarvittaessa maapuuta polttopuiksi.
 - Maastoajoneuvoilla liikkuminen metsäautoteiden ulkopuolella on luvanvaraista. Erkkilänniemen metsäautotien päästä lähtevä maastoura kultanhuuhdontalupa-alueelle vaatii Metsähallituksen maastoliikenneluvan.

Metsähallitus katsoo, että kultanhuuhdontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Lausuntopyynnössään Tukes pyysi samalla kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi."

Kyseisen kullanhuuhdentalupahakemuksen osalta Metsähallitus viittaa edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen. Metsähallitus toteaa kuitenkin, että kaikkien Saariselkä Kuttura-Ivalojoiki - alueen kullanhuuhdentalupa- alueiden yhteisvaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamiselle Metsähallituksen Luontopalvelut ei osaa arvioida.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 11.5.2018

Inarin kunnan lausunto 30.5.2018

Hakemus sijoittuu alueelle, jolla ei ole kunnallista kaavaa. Hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 11.5.2018

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 11.6.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Lapin ELY-keskuksen lausuntoa Timo Malisen ja Matti Pääkkösen kullanhuuhdentalupahakemuksesta HL2013:0034 (pinta-ala 4,6 ha). Kyseessä on jatkolupahakemus. Lupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi. Haettu alue sijaitsee Hammastunturin erämaa-alueella (EMA120009), Vuojeminhaaran varrella Inarin kunnassa. Toiminnalle on voimassa olevaa ympäristölupa. (Nro 67/2016/1, Dnro PSAVI/2527/2015, 17.5.2016)

Toiminnan ympäristöluvan mukainen maankäyttö on enintään n. 1 000 m³/vuosi. Toimintaa tehdään yhdellä kaivuyksiköllä, johon kuuluu maksimissaan 12 tonnin kaivinkone, täry- tai rumpuseula, pumppuyksikkö ja huuhdontaränni. Huuhdonnassa on käytettävä suljettua kiertovesijärjestelmää, jossa huuhdontavesi johdetaan vähintään kahden selkeytysaltaan kautta takaisin kiertoon huuhdonnassa käytettäväksi. Selkeytysaltaan tilavuuden tulee olla vähintään käytettävän pumpun kahden tunnin tuottoa vastaava tilavuus, kuitenkin vähintään 180 m³. Toiminnassa ei oteta eikä lasketa vettä Vuojeminhaaraan.

Kullanhuuhdonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tietokannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja tai petolinnun pesäreviirejä.

Alueelta ei kaikilta osin ole tehty ympäristöhallinnon toimesta systemaattisia uhanalaisinventointeja, vaan tiedot perustuvat otantaluonteisiin inventointeihin ja kasviharrastajien ilmoittamiin esiintymätietoihin. Näin ollen alueella saattaa olla uhanalaisten ja direktiivilajien esiintymiä, jotka eivät ole ympäristöhallinnon tiedossa.

Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhtontatoiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppiäsiintymät on rajattava huuhtonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Vesistöillä on tavallisesti, aivan vähäisiä latvapurojen yläosia lukuun ottamatta, kalataloudellista merkitystä sekä kalojen oleskelualueena, että kulkureittinä ja myös kutu- ja poikastuotantoalueena. Tämä on huuhtontatoiminnassa otettava huomioon siten, että joen tai puron varsi pensaineen ja puustoineen säilytetään mahdollisimman suurelta osin luonnontilassa ja huolehditaan em. veden laatuun kohdistuvien heikentävien vaikutusten estämisestä. Edellä mainitut seikat ja voimassa olevan ympäristöluvan määräykset huomioiden Lapin ELY-keskus ei näe estettä kullanhuuhtontaluvan myöntämiselle.

Alueelle on tehty 30.08.2017 määräaikaistarkastus ympäristölupaan liittyen. Tarkastuksessa ei löytynyt huomautettavaa. Alueelta ei ole rekisteröity yleisö- tai häiriöilmoituksia.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 11.5.2018

Saamelaiskäräjät ei ole toimittanut erillistä lausuntoaan hakemuksesta

Saamelaiskäräjien lausunto 1.2.2018

Saamelaiskäräjät ei voi hyväksyä kullanhuuhtontalupamäärän lisääntymistä Ivalojoen ja siihen laskevien Sota- ja Uijemjokien ja Palsiojan alueilla, ennen kuin kullanhuuhtontalupien sekä muiden saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamisedellytyksiä häiritsevien maankäyttömuotojen kokonaisvaikutus alueen ympäristöön, vedenlaatuun ja siten saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutumiseen ko. alueella on selvitetty kaivoslain 38 §:n mukaisesti. Ennen kuin ko. selvitykset ja vaikutusarvioinnit on tehty kaivoslain 38 §:n edellyttämällä tavalla, Saamelaiskäräjät katsoo, ettei kaivosviranomaisella ole edellytyksiä arvioida toiminnan vaikutuksia suhteessa kaivoslain 50 §:ssä tarkoitettuihin luvan myöntämisen esteisiin, eikä siten haettujen lupien myöntämiselle ole kaivoslain mukaisia edellytyksiä. Saamelaiskäräjät ei anna yksittäisistä lupahakemuksista ko. alueilla muuta lausuntoa ilman erillistä ilmoitusta, ennen kuin vaikutustenarviointi on tehty.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseumuseo Siidalle 11.5.2018

Saamelaismuseumuseo Siidan lausunto 11.6.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaismuseumuseo Siidalta lausuntoa Timo Malisen ja Matti Pääkkösen kullanhuuhtontaluvan jatkohakemuksesta HL2013:0034. Saamelaismuseumuseo Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maisema ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Timo Malisella ja Matti Pääkkösellä on ollut 4,6 hehtaarin lupahakemusalueella kullanhuuhtontalupa HL2013:0034 Kultaperho. Hakijoilla on ollut samalla paikalla

kullanhuuhdonta-alue vuodesta 2006 yhdessä Esa Liukkosen ja Aarre Karppasen kanssa (Kaiv.nro 8089/1). Alueella on kaivettu sitä aiemmin lapiokaivuna kultaa. Hakemusalue sijaitsee Inarin kunnassa, Ivalojokeen laskevan Sotajoen sivujoen, Vuijemin uoman länsipuolella, Hoikanniemen eteläosan länsipuolella. Hakijat hakevat lupaa kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamiselle seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Alueella harjoitetaan kesälomien aikana konekaivua, ja vuotuinen kaivumäärä on enintään noin 1000 m³.

Koneellinen kullankaivu tehdään yhdellä kaivuyksiköllä, johon kuuluu maksimissaan ympäristöluvan mukainen 12 tonnin kaivinkone, täry- ja rumpuseula, pumppuyksikkö ja perinteinen huuhdontaränni. Vedenotto tapahtuu suljetulla vedenkierrolla: toiminnassa on kaksi selkeytysallasta, joista vesi johdetaan pumpulle tarkoitettuun altaaseen ja sieltä takaisin huuhdontaan. Toiminnassa vettä ei oteta eikä lasketa Vuijemijokeen. Toiminnan aikana ja sen loputtua alue tasataan alkuperäiseen tilaan ja pintaan "heitetään" kohoumia estämään kevättulvien aiheuttamaa eroosiota.

Alueelle on myönnetty ympäristölupa Nro 62/06/1 16.6.2006, joka on ollut voimassa vuoden 2015 loppuun saakka. Liitteenä ei ole voimassa olevaa kaivannaisjätteen jätahuoltosuunnitelmaa eikä ympäristölupaa. Alueella on elementtirakenteinen sauna ja vanerirakenteinen rakennus, joille on voimassa olevat luvat. Pressutelttä ja -varasto puretaan talviajoiksi pois.

Hakija anoo kullanhuuhdontaluvan myöntämisen yhteydessä myös lupaa toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta eli mahdollisista valituksista huolimatta.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa lupahakemusalue sijoittuu Hammastunturin erämaa-alueelle (SE-6515). Hammastunturin erämaa-alueen kehittämisperiaatteena on, että alueen erämaaluonne säilytetään, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen tarpeet turvataan sekä kehitetään luonnon monipuolisen käytön edellytyksiä. Valtaus sijaitsee myös Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella, Hammastunturin erämaa (FI1300203). Lupahakemusalue kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen ja sijaitsee Hammastunturin paliskunnan poronhoitoalueella. Se on poronhoitolain 2.2 § mukaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua aluetta, jolla maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa porotaloudelle.

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaisjäännealue
Lupahakemusalue sijaitsee valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY), Ivalojoen kulta-alueen välittömässä läheisyydessä; lupahakemusalueen pohjoispäästä on noin 240 m RKY-alueen rajaan. RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun

kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen. RKY:n mukaan Lapin kullankaivun historian keskeinen kohde Ivalojoen sivujokineen ja -puroineen on muuttunut kulttuuriympäristöksi 1860-luvun lopussa alkaneen, vaiheittain jatkuneen kullanhuudonnan kautta. Ivalojoella kullankaivu ei sotien jälkeen laajentunut eikä koneistunut. Jokilaakson ympäristö ja kulttuurihistorialliset kohteet ovat säilyneet rakennusperintönä, muinaisjäännettöinä ja maisemana.

Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevan päätöksen kulttuuriperintöä koskevien erityistavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät. Suunnittelussa pyritään perinteen säilyttämiseen ja alueiden kehittämiseen niiden ominaisluonnetta ja erityispiirteitä vahvistavalla ja niihin sopeutuvalla tavalla. On tärkeää, ettei näillä alueilla tapahdu muutoksia tai rakentamista, joka on olennaisesti ristiriidassa niiden kulttuuriympäristöarvojen kanssa.

Alueella ei ole tehty kulttuuriperintöinventointeja, joten kyseiseltä lupahakemusalueelta ei toistaiseksi tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojeltavia kiinteitä muinaisjäännetöksiä. Mikäli alueelta havaitaan merkkejä 1800-1900-luvun vaihteen kullankaivusta tai merkkejä esihistoriallisen ihmisen toiminnasta, kuten pyyntikuoppia, liesiä tai muinaisesineitä, niistä on ilmoitettava kulttuuriperintöviranomaisille, tässä tapauksessa Saamelaismuseo Siidan arkeologille.

Saamelaismuseo Siidan kanta

Kysymyksessä on jatkolupahakemus alueelle, jossa on kaivettu kultaa koneellisesti ainakin jo vuodesta 2006 alkaen. Yksittäisenä lupahakemusalueena HL2013:0034 ei tässä laajuudessa uhkaa eikä vähennä alueen kulttuuriperintöarvoja. Sotajoella ja sen sivujokien uomissa on paljon joko voimassa olevia tai lausuntovaiheen kullanhuudontalupa-alueita. Osa näistä alueista sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä Ivalojoen kulta-alue, jolloin niiden vaikutus RKY-alueen jokilaaksojen kulttuuriympäristöön ja maisemaan on suuri.

Saamelaismuseo Siida toteaa, että kullanhuudontalupahakemusten kokonaisvaltaiselle tarkastelulle on selkeä tarve tilanteessa, jossa yksittäiset, pinta-alaltaan pienet huudontalupa-alueet käytännössä muodostavat suuren yhtenäisen alueen. Suuruudeltaan enintään 7 hehtaarin vierekkäisiä kullanhuudontalupa-alueita tulisi voida käsitellä laajempina aluekokonaisuuksina, esimerkiksi jokilaaksoittain tai muuten alueittain, jotta kullanhuudonnan, kokonaisvaikutuksia voidaan arvioida maiseman ja luonnonympäristön kannalta.

Näin ollen Saamelaismuseo Siida kehottaa TUKESia vastaavana lupa- ja valvontaviranomaisena käsittelemään kullanhuudontalupahakemuksia alueellisina

kokonaisuuksina ja arvioimaan niiden yhteisvaikutuksia kyseisen alueen kulttuuriperintöön ja luonnonympäristöön ja erityisesti maisemaan.

Kaivoslain (168§) mukaan kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Saamelaismuseum toteaa, että kaivosviranomaisen ei tule myöntää lupaa lupapäätöksen mukaisen toiminnan aloittamiseen ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Kaivoslain 169 §:ssä on todettu, että kaivosviranomaisen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä kullanhuuhdentaluvan voimassaolon jatkamista taikka kullanhuuhdentalupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Perustelut määräykselle esitetään kyseisen lupamääräyksen ohessa.

Muut lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 550 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä

erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET Liite 1. Valitusosoitus
Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä

TIEDOKSI Hammastunturin paliskunta
Inarin kunta
Lapin ely-keskus
Metsähallitus
Saamelaiskäräjät
Saamelaismuseo Siida

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 250 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

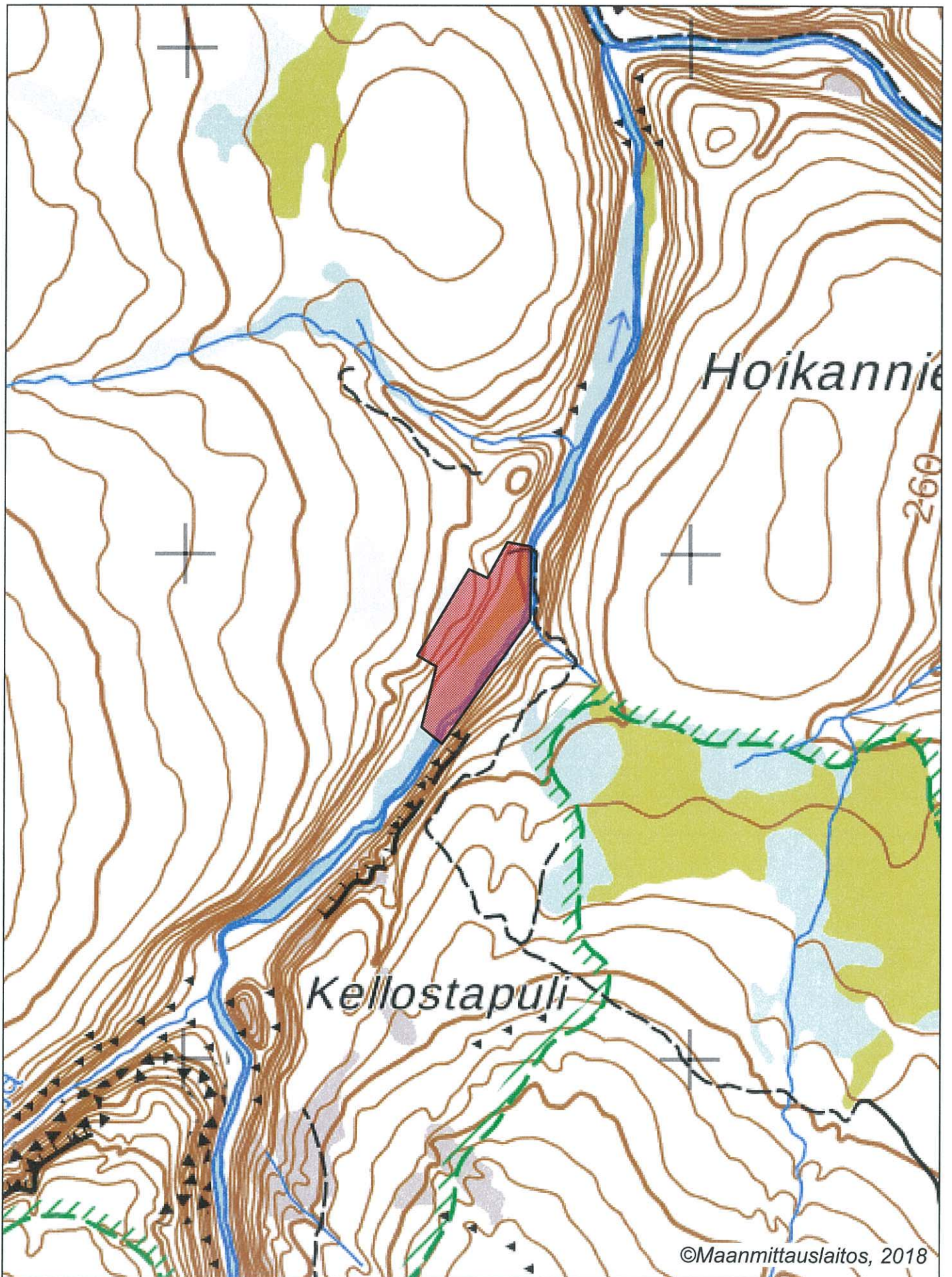
Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

@oikeus.fi

Selvitys kullanhuuhdontaluvan HL2013:0034 mahdollisista myöntämisen esteistä

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 230. Hakemuksia on vireillä 79. Hakemuksista yhteensä 28 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvulle. Näistä 14 kpl on sellaisia, jotka ovat tarkasteluhetkellä voimassa ja sisältyvät siten sekä hakemuksiin että voimassaoleviin lupiin (lähde: Kaivosrekisteri 18.6.2018). Lisäksi kullanhuuhdontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20 %.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuuhdontalupa-alue HL2013:0034 (4,6 ha) sijoittuu Hammastunturin paliskunnan alueelle ja Hammastunturin erämaa-alueelle. Luvalla jatketaan alueella jo pitkään harjoitettua koneellista kullanhuuhdonta.

Hammastunturin paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 252000 ha, Hammastunturin erämaa-alueen pinta-ala on 182231 ha. Hammastunturin erämaa-alue on jaettu kahteen vyöhykkeeseen, syrjä vyöhykkeeseen ja retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen. Syrjävyöhykkeen, jonka pinta-ala erämaa-alueesta on noin 80%, yhtenä pääasiallisena tarkoituksena on saamelaiskulttuurin ja -poronhoidon turvaaminen.

Kullanhuuhdontalupa sijoittuu retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle.

Hammastunturin paliskunnan alueelle sijoittuu 54 kpl lainvoimisia kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä 200 ha. Näistä kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu noin 55 ha, 12 kpl. Alueen läheisyyteen sijoittuu noin 4 ha:n osalta kaivoslain 503/1965 mukainen kaivospiiri, joka lakkaa nykyisen lainsäädännön mukaisesti 1.7.2020 mennessä. Näiden lisäksi alueiden lähistöllä toimitaan neljällä lupa-alueella (noin 15ha) täytöntöönpanomääräyksen nojalla. Läheisyydessä on vireillä 3 kpl kullanhuuhdontalupahakemuksia pinta-alaltaan noin 15 ha. Alueelle on siis keskittynyt keskimääräistä enemmän kullanhuuhdonta, mutta kuten hallituksen esityksessä kaivoslaiksikin todetaan, kullanhuuhdonnan keskittymistä tietyille alueille on pidettävä alueiden muut käyttötavoitteet ja -tarkoitukset huomioon ottaen perusteltuna. Alueella ja sen läheisyydessä on harjoitettu kullanhuuhdonta-toimintaa vuosikymmenten ajan.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueilla on tarkoitus harjoittaa koneellista kullanhuuhdonta, vuotuinen kaivumäärä on kokonaisuudessaan alueilla yhteensä enintään 1000m³. mukainen toiminta vaatii kullanhuuhdontaluvan lisäksi myös ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan. Hakijoille on myönnetty ympäristölupa dnro PSAVI/2527/2015 (https://tietopalvelu.ahp.fi/Lupa/Lisatiedot.aspx?Asia_ID=1235835)

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitetulla alueella ja sen läheisyydessä

Alue on erämaalain (62/1991) mukainen erämaa-alue, jonka hoidossa ja käytössä on noudatettava hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Koko Hammastunturin erämaa-alueella on 28 kpl vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia, joista 16 kpl liittyy porotalouteen. Kullanhuuhdonta-alueen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa muuhun alueiden käyttömuotoon liittyvää sopimusta.

Yleisesti vuokra- ja käyttöoikeussopimuksista ja niiden myöntämisestä Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen

- 1.) Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi.
- 2.) Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohtan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rahoituslain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen.
- 3.) Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.
- 4.) Poro-hoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.
- 5.) Vanhoille käyttöoikeussopimuksettomille rakennuksille voidaan tehdä omistajan hakemuksesta käyttöoikeus-sopimus, mikäli rakennus on rakennettu ennen erämaalain voimaantuloa 1991, rakennus on asumiskelpoinen, rakennuksen omistaja on kuntalainen ja omistaja käyttää rakennusta metsästyksen, kalastuksen tai keräilyn tukikohtana. Rakennukselle on lisäksi hankittava kunnan myöntämä rakennus- tai toimenpidelupa.

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman tarkistamisen kaudelle 2006-2010 yhteydessä Metsähallitus on päättänyt, että erämaa-alueiden metsien hakkuista luovutaan, joten alueella ei harjoiteta metsätaloutta.

Pysyvien teiden rakentaminen on erämaa-alueelle laissa kielletty.

Lupa-alueen läheisyydessä ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta.

Hammastunturin erämaa-alue on kuntalaisille merkittävä perinteinen metsästysalue. Lupametsästyspaine on alueella vähäinen. Metsästyspaine (kuntalaiset+lupametsästäjät) lupametsästysalueilla on ollut enimmillään 1,4 metsästysvuorokautta/km².

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuuhdontaluvassa annetut määräykset ja muualla lainsäädännössä ja muissa luvissa annetut velvoitteet, voidaan todeta, että kullanhuuhdontaluvan HL2013:0034 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa heikennä olennaisesti saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu alueiden kokonaismäärä, sijainti, toiminta ja se, että alueella on jo luvan saajan toimesta aiemmin harjoitettu kullanhuuhdontatoimintaa. Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan.

Lisäksi hakijat ovat osoittaneet olevansa kelpoisia hakemaan kullanhuuhdontalupaa eikä hakemusalueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Retkeilyreitit ja rakenteet (<http://www.retkikartta.fi/>)

Erämaalaki (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19910062>)

Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/2061>

Ympäristölupa https://tietopalvelu.ahtp.fi/Lupa/Lisatiedot.aspx?Asia_ID=891554